

UNIDADE 2.

A Organización política en Galicia, España e Europa.

1. Un exemplo de cooperación: a UE

1.1. A historia da UE

Tras a **Segunda Guerra Mundial** (1939-1945), retomouse a idea de **crear unha organización** para fomentar a cooperación entre os países europeos.

Esta **cooperación** tiña dous obxectivos fundamentais:

- **Consolidar a paz** e evitar novas guerras en Europa.
- **Competir unidos fronte ás grandes superpotencias**, que tras a guerra mundial eran Estados Unidos e a Unión Soviética.

En 1951, **Bélxica, a República Federal de Alemaña, Francia, Italia, Luxemburgo e os Países Baixos** crearon a **Comunidade Europea do Carbón e do Aceiro (CECA)** para explotar conxuntamente a extracción de carbón e a produción de aceiro, dous produtos estratéxicos entón para o crecemento económico.

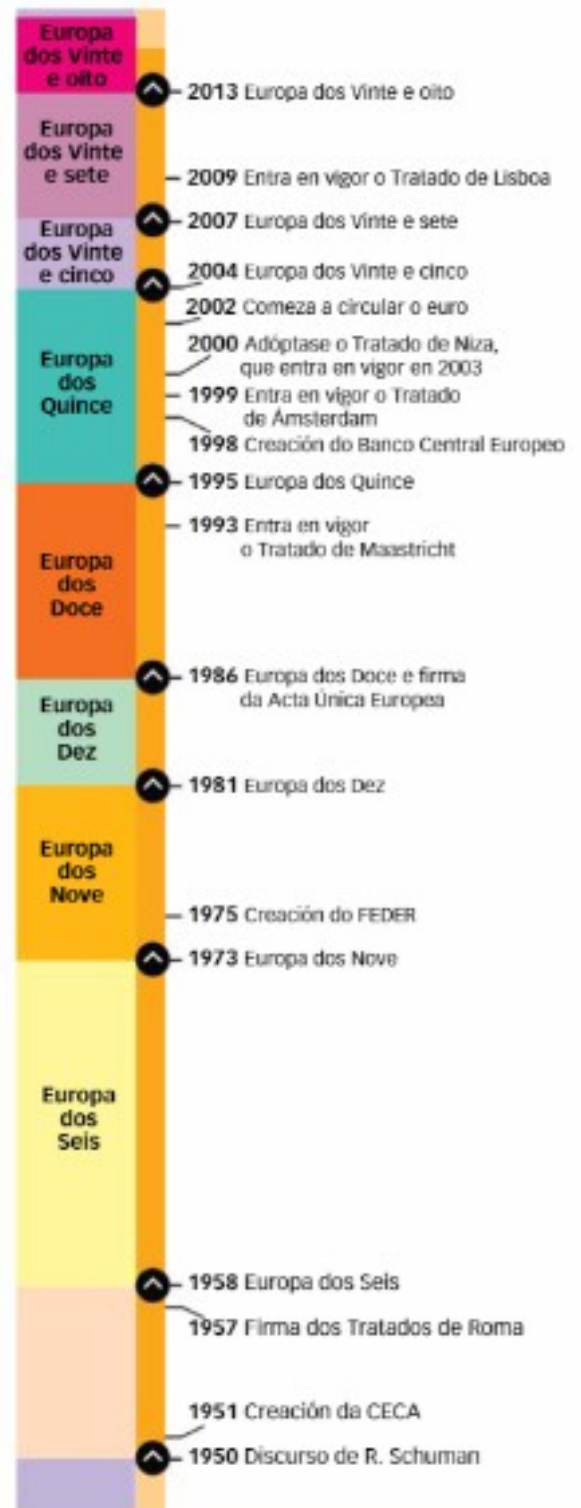
Os bos resultados animáronos a **ampliar a súa cooperación**. En 1957, **asinaron os Tratados de Roma**, que constituíron a **Comunidade Económica Europea (CEE)** e a **Comunidade Europea da Enerxía Atómica (EURATOM)**.

Os países das CEE:

- **Desenvolveron políticas económicas comúns**. Estableceron a **liberdade de circulación de bens**, servizos, traballadores e capitais: os **produtos dun país poderían venderse noutros países da CEE** sen sufrir recargas especiais. Así, as empresas europeas crecerían ao contar cun mercado máis amplo.
- **Desenvolveuse o Dereito comunitario, leis comúns de obrigado cumprimento** en todos os Estados membros. Deste xeito foise estreita tendo a cooperación política.
- En 1993 entrou en vigor o **Tratado de Maastricht** e a CEE pasou a chamarse **Unión Europea (UE)**.

Tras **varias ampliacións** a UE chegou a ter **28 membros**, pero no 2019 o **Reino Unido abandonou a unión** tras o referendun de 2016, o que se coñece popularmente como **Brexit**, e a UE pasou a estar formada por **27 países**.

14. FITOS NA HISTORIA DA UE

15. AMPLIACIÓN DA UNIÓN EUROPEA

1.2. Unión económica e coordinación política

A parte da ampliación do número de membros tamén se deron pasos cara a unha maior **integración** económica e política:

En 2002 fíxose realidade a **unión económica e monetaria** coa entrada en circulación da **moeda única, o euro**. Inicialmente só 12 países adoptaron o euro. A comezos de 2015 eran 19 países. A progresiva **integración económica** puxo de manifesto a necesidade dunha **maior converxencia política**. Por iso,

- **fortaleceuse o papel do Parlamento Europeo**, o que daba **máis poder aos cidadáns**, posto que son eles os que elixen os parlamentarios.
- **recoñeceuse a cidadanía europea e a libre circulación de cidadáns da UE** polos Estados membros.

Tamén se **crearon novos fondos e políticas de solidariedade** coas **rexións menos desenvolvidas**, para compensar os desequilibrios, e **impulsáronse políticas sociais e ambientais**.

O **Tratado de Lisboa**, que entrou en vigor no ano 2009, estableceu unha **carta de dereitos fundamentais para todos os cidadáns comunitarios**.

1.3. As institucións da UE

- Os Estados membros da UE delegan parte da súa soberanía nalgúns institucións independentes que representan os intereses da Unión no seu conxunto.
- En Bruxelas, a capital da UE, cada país ten unha representación permanente para defender o seu interese nacional.

PRINCIPAIS INSTITUCIÓNS DA UE.	
Parlamento Europeo	- Representa os cidadáns da UE. - Aproba, xunto co Consello da Unión Europea, a lexislación e o orzamento comunitarios, e controla a Comisión. - Os deputados son elixidos por sufrexio universal

Comisión Europea	- Representa os intereses da Unión no seu conxunto. - Propón as leis ao Parlamento e ao Consello e vela para que se apliquen os regulamentos, se executen os programas e se utilicen ben os fondos da UE. - Esta formada por 27 comisarios, un por cada Estado membro.
Consello da Unión Europea	- Representa os Gobernos dos Estados membros. - Aproba a lexislación e o orzamento da UE, coordina as políticas económicas dos países membros, asina acordos internacionais e desenvolve a política exterior e de defensa. - Está composto polos ministros dos países.
Tribunal de Xustiza	- Interpreta o Dereito da UE e vela polo seu cumprimento. - Conta cun xuíz por cada Estado membro.
Tribunal de Contas	- Controla a financiación das actividades da Unión. - Está formado por un membro de cada país da UE.
Organismos especializados	- Banco Central Europeo (BCE) - Defensor do Pobo Europeo
Consello Europeo	- Reunión dos xefes de Estado ou de Goberno . - Se celebra catro veces ao ano para definir as orientacións e as prioridades políticas xerais da UE. (Non hai que confundir o Consello da Unión Europea).

2. A Unión Europea hoxe e os retos de futuro.

A Unión Europea **acolle só o 5,6 % da poboación do planeta** (448 millóns), é unha das maiores **potencias mundiais en volume de produción** (un 18% do PIB mundial) e de comercio (realiza algo máis do 30% do comercio exterior global). Non obstante, a **UE ten unha serie de problemas** e asuntos pendentes por resolver.

2.1. Reducir os grandes contrastes internos

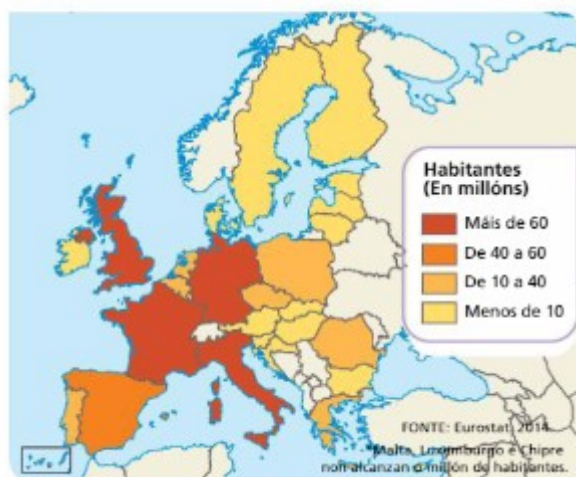
Na Unión Europea **existen grandes contrastes económicos e sociais** entre os países membros. **Para reducir estas diferenzas** e procurar un crecemento equilibrado, a UE **desenvolve unha Política Rexional**.

A Política Rexional fixou **tres obxectivos**:

- **Axudar a cada rexión a alcanzar plenamente o seu potencial.**
- **Aumentar a competitividade e o emprego** no ámbito das rexións.
- **Conseguir que os países** que se foron incorporando desde 2004 **alcancen o nivel de vida da media da Unión Europea.**

A UE **materializa a súa Política Rexional** a través

18. DESIGUALDADES ECONÓMICAS E DE POBOACIÓN

do **Fondo de Cohesión e dos Fondos Estruturais**, que son dous:

- O **Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER)**, que se destina a **infraestruturas e investimentos produtivos** que poden crear emprego.
- O **Fondo Social Europeo (FSE)**, que financia **proxectos de formación profesional e programas de axuda ao emprego**.

O **Fondo de Cohesión** financia **proxectos de infraestruturas relacionados co medio ambiente e cos transportes** coa condición de que o déficit público do Estado beneficiario estea controlado.

2.2. Dous retos político

O seus **maiores retos** son:

- que **o peso económico da Unión Europea non se corresponde co seu peso político** a nivel internacional, que é **moi reducido**. En moitas ocasións, ante un problema político, **a UE non presenta unha postura común** e isto limita a súa capacidade de influencia.
- o **descontento** de moitos europeos polo **funcionamento das institucións**: só o **Parlamento se elixe democraticamente** e moitos consideran mínimo o seu poder real.

3. O Estado español.

3.1. O sistema político e as principais institucións.

A **Constitución española de 1978** define España como un **Estado social e democrático de Dereito**.

As principais institucións do **Estado español** son a **Coroa**, as **Cortes Xerais**, o **Goberno** e os **tribunais e xulgados**.

3.2. A organización territorial

Territorialmente, España organízase en **municipios, provincias, Comunidades e Cidades Autónomas**.

Hai máis de **8.100 municipios**, gobernados polos **concellos**.

Os municipios organízanse en 50 **provincias**, administradas polas **deputacións provinciais** ou outras corporacións de carácter representativo. As illas teñen a súa administración propia: **cabidos** en Canarias e consellos en Baleares.

As provincias agrúpanse en **17 Comunidades Autónomas e 2 Cidades Autónomas** (Ceuta e Melilla). Cada Comunidade e Cidade Autónoma ten o seu **Estatuto de Autonomía**, un documento que recolle as súas competencias e as súas institucións de goberno.

En cada Comunidade coexisten as institucións propias e as do Estado. Entre estas últimas está o **delegado do goberno**, que representa o Goberno central e coordina a administración central e a da Comunidade.

4. As CCAA: contrastes territoriais.

4.1. As desigualdades entre os territorios

Entre as Comunidades Autónomas existen grandes diferenzas de distinto tipo:

Diferenzas de extensión.

Desequilibrios demográficos.

Desequilibrios económicos.

Desigualdades sociais.

O **principio de solidariedade**, recollido na nosa Constitución, condiciona a actuación dos poderes públicos, especialmente en materia económica e financeira, que debe dirixirse a **reducir os desequilibrios** entre as Comunidades.

Con este obxectivo tamén se crearon os **Fondos de Compensación Interterritorial**.

20. CONTRASTES ENTRE AS COMUNIDADES AUTÓNOMAS

20 INTERPRETA OS MAPAS.

- Cal é a Comunidade Autónoma máis extensa? E a menos extensa? Que superficie ten o territorio de Galicia?
- Onde se concentra a maioría da poboación de España? Comenta como se distribúe a poboación en Galicia.
- Que Comunidades xeran maior riqueza? Cales menos?
- Que indica o PIB per cápita? Como é en Galicia, superior ou inferior á media?
- En que Comunidades hai máis poboación dedicada ao sector primario? En cales ten máis peso a industria? E os servizos?

5. As CCAA de Galicia,

5.1. Estatuto: competencia e poderes:

Galicia accedeu á autonomía pola vía do artigo 151 da Constitución ou “vía rápida”.

O seu **Estatuto de autonomía**, aprobado o 6 de **abril de 1981** establece **disposicións xerais**, as **competencias e os poderes**

- Definen a **Galicia como unha nacionalidade histórica**, cuxo territorio comprende as **provincias** de A Coruña, Lugo, Ourense e Pontevedra.
- Establecen o **galego como lingua propia** e **definen os símbolos institucionais**: a bandeira, o escudo e o himno
- As **competencias** da comunidade son numerosas. Entre elas:
 - **organizar as súas institucións de autogoberno**;
 - agricultura, gandería, pesca, enerxía e minas; artesanía; industria; transportes intrarrexionais: turismo, comercio interior.
 - **educación; asistencia social; investigación; cultura, sanidade; deporte e ocio; urbanismo e vivenda.**
 - **ordenación do territorio e do litoral; protección ambiental...**
- Os **poderes** da comunidade autónoma **exércense a través do Parlamento, o Presidente ou Presidenta e a Xunta**
 - O **Parlamento de Galicia** representa o pobo galego.
 - Está formado por **deputados elixidos por sufraxio universal** cada **catro anos** nas **eleccións autonómicas**.
 - As súas **funcións** son **elaborar as leis da comunidade, aprobar os orzamentos autonómicos**, controlar a Xunta...
 - O **Presidente ou Presidenta da Xunta** é a **máxima representación da comunidade**.
 - A súa **elección correspóndelle ao Parlamento e dirixe a Xunta**.
 - A Xunta é o **organo de goberno** de Galicia. Está **integrada** polas persoas que ocupan a **Presidencia, a Vicepresidencia e as distintas consellerías**.
 - **Tribunal Superior de Xustiza de Galicia** é a instancia xudicial mais alta da CC.AA.

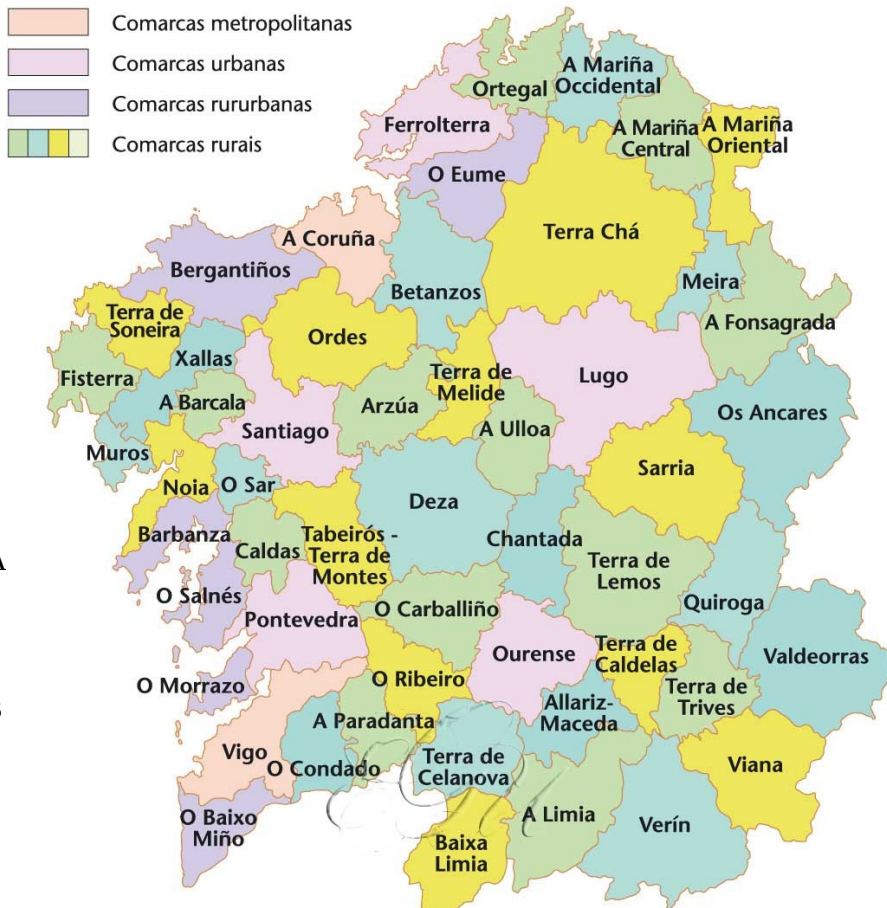
5.2. A Administración Territorial.

a) As **entidades locais territoriais de Galicia** son os **municipios (313)** e as **provincias (4)**, con autonomía para a xestión dos seus intereses. Pero Galicia ten dúas **entidades propias con moita tradición**:

- **As parroquias, entidades territoriais inferiores ao concello**, Galicia conta con **3771**.
- **As comarcas, entidades territoriais que agrupan a varios concellos**. Galicia está **dividida en 53**. A provincia de A Coruña ten 18, 13 a de Lugo, 12 a de Ourense y 10 Pontevedra.

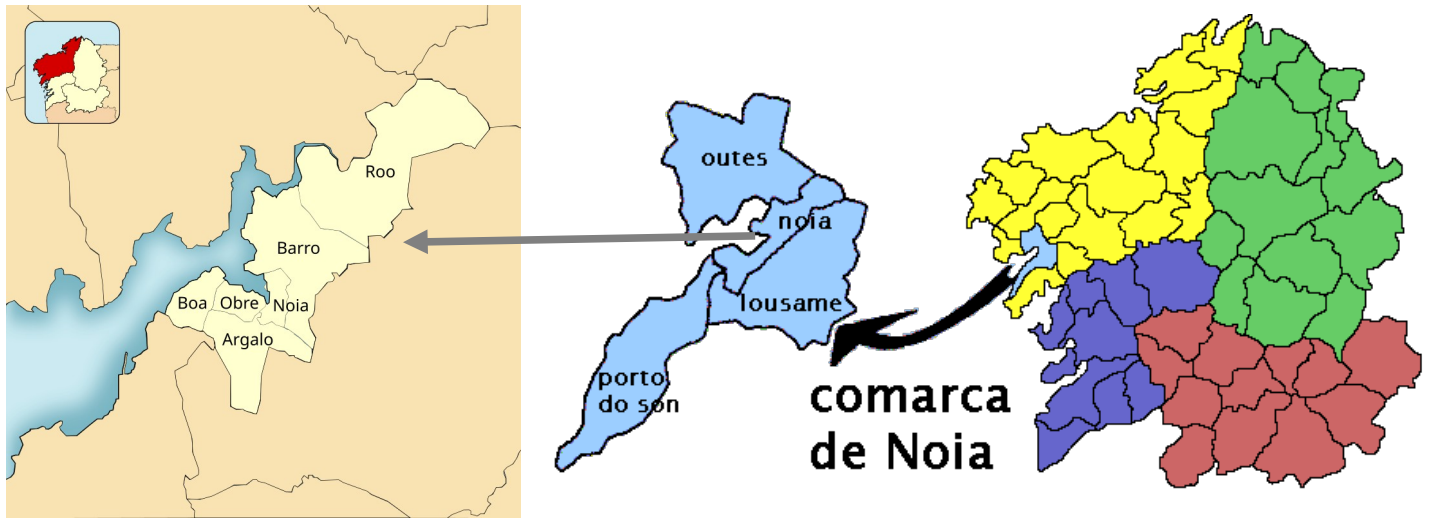
b) As **entidades locais non territoriais** son asociacións voluntarias de entidades locais.

- **As áreas metropolitanas integran os municipios** onde existan grandes

aglomeracións urbanas, con **fortes vínculos entre os seus núcleos**, que esixen a planificación conxunta de servizos e obras.

- As **mancomunidades de municipios** para a execución ou prestación de obras, servizos e actividades da súa competencia

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fd/Mapa_da_comarca_de_Noia.png